

SANAT VE MİMARLIK

DERLEYEN
C. ABDİ GÜZER

CELAL ABDİ GÜZER

Lisans derecesini 1982 yılında ODTÜ'den almıştır. Yüksek Lisans ve Doktora çalışmalarını aynı üniversitede tamamlayan Güzer İngiltere'de, Newcastle upon Tyne Üniversitesi'nde mimarlık eleştirisi üzerine doktora çalışması yapmış ve ders vermiştir. Hâlen ODTÜ'de mimarlık eleştirisi üzerine ders vermekte ve dördüncü sınıf proje stüdyosu yürütücülüğü yapmaktadır. Çağdaş mimarlık kavramları ve uygulamaları üzerine teori, eleştiri ve tasarım odaklı pek çok ulusal ve uluslararası yayını olan Güzer ODTÜ'de Bölüm başkan yardımcılığı, dekan yardımcılığı, anabilim dalı başkanlığı gibi görevler üstlenmiş, bir dönem Mimarlar Derneği 1927 genel başkanlığı yapmıştır. Çeşitli yarışmalarda jüri üyeliği yapan Güzer üçü birincilik olmak üzere çok sayıda derece ve ödül sahibidir. Projelerini ağırlıklı olarak ODTÜ bünyesinde gerçekleştiren Güzer'in uygulanmış ve devam eden çok sayıda kentsel ve mimari projesi vardır. Bu projeler arasında yer alan MATPUM araştırma merkezi yapısı 2008 yılında YEM ödülüne layık bulunmuştur. 2013 yılında Uluslararası Antalya Mimarlık Bienali'nin küratörlüğünü üstlenen ve "şablon/template" temalı ana sergiyi düzenleyen Güzer'e 2019 yılında mimarlığa yaptığı katkılar nedeni ile TSMD jüri özel ödülü verilmiştir. Güzer'in araştırma konuları arasında mimarlık eleştirisi, çağdaş mimarlık uygulama ve kavramları, konut ve toplu konut, kentsel dönüşüm, eğitim yapıları ve sürdürülebilirlik gibi konular yer almaktadır.

JALE N. ERZEN

Jale Nejdet Erzen (1943), Art Center College of Design, Los Angeles'da resim lisans ve yüksek lisans dereceleri aldı, 1974'te New York'da Hunter College'da Leo Steinberg'un derslerini izledi. 1974'den bu yana ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde temel tasarım, sanat ve mimarlık tarihi, resim, fotoğraf ve estetik dersleri vermektedir. 1974'te ODTÜ'de başlattığı çevre estetiği dersi dünyada bu konuda verilen ilk derstir. 1982'de Fransa müzelerinde araştırma bursu ve 1985'te Fulbright bursu kazandı, 2006'da Goethe Enstitüsünün Almanya müzeleri gezisi bursu aldı. Kurucularından olduğu Sanart Estetik ve Görsel Kültür Derneği'nin 1991'dan 2010 yılına kadar birkaç dönem hariç başkanlığını sürdürmüştür. Sanart Derneği'nin çeşitli uluslararası sempozyumlarını düzenlemiş ve 10'un üstünde kitap ve yayınının editörlüğünü yapmıştır. 2016-2019 Dünya Estetik Kurumu başkanlığı yapmıştır. 2007 yılında ODTÜ ve TÜBİTAK desteği ile 42 ülkeden sanatçı ve estetikçinin katıldığı Dünya Estetik Kongresi'ni düzenlemiştir. 1991'de Fransız Kültür Bakanlığının Sanat ve Edebiyat dalında şövalyelik ödülüne, 2000 yılında TÜYAP'ın en iyi eleştirmen ödülünü ve 2008 yılında Türkiye Mimarlar Odası'nın Mimarlığa Katkı ödülüne, 2015'de Sanat Çınarı ödülüne, 2021'de Serbest Mimarlar Derneği'nin Mimarlığa Katkı ödülüne ve 2023'te Sanat Kurumu'nun Onur ödülüne layık görülmüştür. Türk sanatçıları ve Mimar Sinan üzerine kitapları, İslam estetiği ve mimarisi

ve karşılaştırmalı estetik ve çevre estetiği üzerine yerli ve uluslararası yayınları bulunmaktadır. Birçok uluslararası üniversitede misafir profesörlük yapmış, konferans ve seminerler vermiştir. 1971'den bu yana ilki Los Angeles Art Association olmak üzere yurtdışında ve Türkiye'de birçok resim sergisi açmıştır. Resimleri özel ve resmi koleksiyonlarda bulunmaktadır. Emekli olarak ODTÜ Mimarlık fakültesinde görevini sürdürmektedir.

AYŞEN SAVAŞ

ODTÜ Mimarlık bölümünden aldığı eğitimin ardından yüksek lisans çalışmalarını University College London'da tamamladı. Massachusetts Institute of Technology'den doktor unvanı aldı. Bologna, Xiamen ve Delft Teknik Üniversitesi'nde davetli öğretim üyesi olarak görev yaptı. Aralarında Erimtan, Sabancı ve MKEK Sanayi müzelerinin de yer aldığı birçok müzeyi ve açılış sergilerini tasarladı. Uluslararası Müzecilik Konfederasyonu (ICOM), Arnavutluk Akreditasyon Komitesi (ASCAL), Mimarlık Akreditasyon Kurumu (MIAK) yönetim kurulunda üyeliği bulunmakta ve hâlihazırda ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde tasarım ve kuram dersleri vermektedir.

HEVAL ZELİHA YÜKSEL

Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, uzun yıllar uluslararası inşaat sektöründe çalışan Heval Zeliha Yüksel, çok sayıda büyük ölçekli projede görev aldı. Profesyonel olarak iş hayatı devam ederken, mimari yayınlarda da aktif olarak yer aldı ve bazı sektörel mimari dergilerin genel yayın yönetmenliğini üstlendi. Uzun yıllar mimarlık alanını bir yandan kuramsal bir zeminde, diğer yandan da uygulama bağlamında deneyimleme imkânı buldu. Mimarlık dünyasına katkıda bulunma gayesiyle sanat gazeteleri ile mimari platformlarda yazıları ve söyleşileri yayımlandı. Halen mimarlık araştırmaları alanında doktora programına devam etmektedir. Kurucusu olduğu HVL Studio çatısı altında mimari proje çalışmaları ile müze projelerinde küratörlük yapmaktadır. Meslek pratiğini sürdürürken, mimarlık okullarında yarı zamanlı ders vermekte ve jüri üyeliği yapmaktadır. Plansız kentleşmeyi odağına alan eskiz ve desen çalışmaları kitaplarda, dergi kapaklarında ve karma sergilerde yer almaktadır.

KIYMET GİRAY

Mahmut Cûda (1982). Sabancı Koleksiyonu (İngilizce Ve Türkçe 1985). Hikmet Onat (1995). Müstakil Ressamlar Ve Heykeltıraşlar Birliği (1997). İş Bankası Koleksiyonu (1997; İkinci Baskı 2000). Aydın Ayan (1999). Nuri İyem, (1998; İkinci Baskı 2000). İstanbul Resim Ve Heykel Müzesi Örnekleriyle Manzara (1999). Cevat Dereli

(İngilizce Ve Türkçe 2000). Refik Epikman (2001). Sabancı Üniversitesi Sakıp Sabancı Müzesi Resim Koleksiyonu (İngilizce Ve Türkçe 2002 Sürekli Olarak Devam Eden Baskı). Çallı Ve Atölyesi (1997; İkinci Baskı 2000). Ergin İnan (İngilizce Ve Türkçe 2001). Mahmut Cüda Yaşamı Ve Sanatı (2002). Natürmort (2003). Ferruh Başağa (2003). Cumhuriyet Dönemi Türk Resim Sanatından Örnekler, Ankara (2003). Cumhuriyetin İlk Ressamları (2004). Ayten Yetiş Doğu (İngilizce Ve Türkçe 2006). Orhan Peker (2006), D Grubu (2006). İstanbul Boğazı (2007). Şeref Bigalı (2007). 75 Yılın İzi Merkez Bankası (İngilizce Ve Türkçe 2007). Türk Resim Sanatının Bir Asırlık Öyküsü 1 (İngilizce Ve Türkçe 2007). Paris Ekolü (2008). Ali Avni Çelebi 2008. Ziraat Bankası Koleksiyonu (İngilizce ve Türkçe 2008). Türk Resminde Dönemler. 2008. Türkiyeden Çağdaş Başyapıtlar. Madrid Caxia Form Sergisi Kitabı. Türk Resim Sanatının Bir Asırlık Öyküsü 2 (2009). Ziraat Bankası Yüzyılın Sergisi (2010). Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kolesiyonundan Başyapıtlar /Masterpieces. İstanbul 2016. Resmemaneti İstanbul Büyükşehir Belediyesi Resim Koleksiyonu 2018. Mehmet Gün, İstanbul 2020. Ankara Resim Ve Heykel Müzesi: Başyapıtlar I Ve II. Cilt. Ankara Aralık 2020. Tuvallerde İstanbul, İstanbul Aralık. 2022. 2022 Artı 1 Infinity/Sonsuzluk 2022. Avni Arbaş. İstanbul. Aralık 2022. Ziraat Bankası İzmir Resim ve Heykel Müzesi Kitabı 2023 gibi kitaplarının yazarı olan Prof Dr. Kıymet Giray Ankara Üniversitesi DTCF Sanat Tarihi Bölümünde öğretim üyesi olarak, Ankara Üniversitesi Resim ve Heykel Sempozyumlarını 2006 yılından başlayarak düzenledi ve Ankara Üniversitesi Fakültelerini kapsamına alan “AÜ Açık Müze” projesi ile ilk kez bir üniversitede Açık Müze uygulamasını gerçekleştirdi. 2010 yılı Ağustos ayında AÜ Çocuk Üniversitesine; özgün bir proje olan ve özel bir program geliştirdiği tasarım olarak;” Çağdaş Sanatı Cermodern’de Keşfediyor: Children Discover Contemporary Art at Cer Modern (AÜ. Çocuk Üniversitesi Sertifika Programı: 3 Ağustos 2010- 24 Ağustos 2010) programını geliştirdi ve uyguladı. DTCF’de; Kültürel Bellek ve Estetik Yansımalar (Cultural Memory and Aesthetics Reflections. Ankara 29 Nisan 2011; Kitap basım Tarihi. 2007). Sanat ve Estetikte Etkileşimler (Interactions in Art and Aesthetics. Ankara 29 Nisan. 2011). Sanat ve Estetikte Asal Değerler Mekân ve Zaman (Art And Aesthetics’s Prime Values; Time and Place. 09.10.2015) Genç Sanat Tarihçileri Sempozyumlarını düzenledi ve kitabının hazırlanması ve yayınlanmasını gerçekleştirdi. Dil Ve Tarih Coğrafya Fakültesi ve Bruno Taut Teni Türk Mimarisi Yaratmak Uluslararası Sempozyumunu ve kitabını DTCF’de gerçekleştirdi. Kıymet Giray, Emlak Bankası ve İş Bankası, sanat danışmanlığını yaptı ve halen de Merkez Bankası ve Ziraat Bankası sanat danışmanlığını yapmaya devam etmektedir. 2010 yılı Nisan-Mayıs aylarında Madrid de açılan Türk Resminden Çağdaş Baş Yapıtlar ve (İngilizce, İspanyolca ve Türkçe kitabı yayınlandı) Mayıs

2013'te de Arnavutluk Tiran Ulusal Müzesinde İstanbul, Zamanlar ve Mekanlar Sergilerinin (Kitabı İngilizce ve Türkçe olarak yayınlandı) küratörlüğünü yaptı. 2015 yılından başlayarak Bodrum Belediyesi Şevket Sabancı Kültür ve Sanat Merkezi'nin danışmanı ve küratörü olarak, 1990 yılından bugüne, birçok serginin küratörlüğünü ve çok sayıda sanatçının yurt içinde ve dışında kapsamlı retrospektif sergilerinin küratörlüğünü yaptı. 2003 yılından başlayarak 15 yıl boyunca projelendirdiği Bodrum Aspat Resim ve Heykel Sempozyumlarının organizasyonlarını gerçekleştirdi. Bodrum Aspat'ta Türkiye'nin ilk Açık hava Çağdaş Heykel Parkını ve Resim Müzesinin açılışını gerçekleştirecek olan Modern Bodrum Müzesi kitabını kaleme aldı. TRT Televizyonu Belgesel Yayınlarına; Sanatımızdan Portreler, Sanayi-i Nefise'den Güzel Sanatlar Akademilerine, Batı Anadolu Mimarisinde Resimsel Bezemeler, Gün İşığına Kavuşan Selçuklu Sarayları, Topraktan Porselene, Altın Elma ve Ankara'nın İlk Mimarları, Bir Büyülü Ayna, Hadi Gidelim, Türklerin Giyim Tarihi gibi belgesellerin metin yazarlığı ve program danışmanlığını yaptı. Topraktan Porselene Belgeseli Kültür Bakanlığı Özel Ödülünü Aldı. Batı Anadolu Mimarisinde Resimsel Bezemeler Belgeseli Cannes Film Festivali Belgesel Dalında Gösterime Girdi ve Satış gördü. TRT Ankara radyosunda danışmanlığını yapmış program danışmanlıkları arasından Sanatın Öyküsü adlı program Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Orta öğretim kurumları ders programına seçildi. 2023-2024 Yılları arasında Türkiye coğrafyasında yer alan Güzel Sanatlar Fakültelerinin Resim, Heykel, Seramik dallarında öğretim gören gençler için Fresh Ankara yarışmalı sergisini tasarladı Sergisi ve kitabı Ankara Kültür Yolu Projesi olarak Atis Fuarçılık iş birliği ile gerçekleştirdi. 28.Aralık.2020 tarihinde yeniden açılan Ankara Resim ve Heykel Müzesi'nin iç mekân tasarımını ve müzenin koleksiyonundan Başyapıtlar sergisi ve kitabıyla müzenin salonlarının yeni teşhirini gerçekleştirdi.

MURAT GERMEN

Fotoğrafi bir ifade / araştırma aracı olarak kullanan, İstanbul'da yaşayan ve çalışan, 1965 doğumlu bir sanatçı, eğitimci ve arşivci. Fulbright burslu olarak gittiği Massachusetts Institute of Technology'den (MIT) mimarlık yüksek lisans derecesini Amerikan Mimarlar Birliği (AIA) Altın Madalyası ile aldı. Sabancı Üniversitesi Sanat ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde fotoğraf, sanat ve yeni medya dersleri vermekte. Sanatçının eser külliyatı; aşırı kentleşme ve soylulaştırmanın etkileri, mülkiyet / mülksüzleştirme, emperyalizmin yeni biçim / aygıt / yöntemleri, katılımcı vatandaşlık, kent hakları, yerel kültürlerin sürdürülebilirliği, insanın doğada neden olduğu tahribat, iklim değişikliği, küresel ısınma, su hakları gibi konulara odaklanmaktadır. Türkiye, Amerika, İtalya, Almanya, İngiltere, Meksika, Portekiz, Özbekistan, Yunanistan, Japonya,

Rusya, Ukrayna, Polonya, Bulgaristan, İnan, Hindistan, Avustralya, Fransa, Kanada, Bahreyn, Kore, Dubai, Çin, İsveç, İsviçre, Mısır gibi ülkelerde 100'ün üzerinde kişisel ve karma sergiye katkıda bulundu.

NEVZAT SAYIN

1954 yılında, Hatay'da doğdu. 1978 yılında, Ege Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Mimarlık Bölümü'nü bitirdi. 1980'e kadar aynı okulda sosyal konutlar üzerine bir yüksek lisans çalışması; 1984'e kadar Bektaş Özyönetim Mimarlık İşliği'nde usta-çırak yöntemiyle okul sonrası mimarlık eğitimi; 1986'ya kadar bilgi/görgü artırma gezileri yaptı. 1986'dan bu yana farklı büro yapılanmaları ile mimarlık çalışmalarını sürdürmektedir. Mimarlık kariyeri boyunca yurt içinde ve dışında çeşitli sergilere katıldı ve ödüller aldı. 2004'te Düşler Düşünceler İşler, 2015'te Bir Yapı Kitabı, 2019'da Düşünceler İşler, 2021'de Coğrafi Bir Mesele Olarak Mimarlık ve 2022'de Labirent yayımlandı.

NSMH adı altında süren mimarlık çalışmalarının yanı sıra, Türkiye'nin farklı mimarlık okullarındaki eğitim çalışmalarının bir uzantısı olarak İstanbul Bilgi Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Programı kurucu üyesidir. Mimarlık öğrencileri için yaz okulları, konferanslar, jüriler, atölye çalışmaları da mimarlık eğitimi ile ilişkisinin önemli parçaları olmaya devam etmektedir. Çalışmalarının bir bölümünü mimarlığa ve sanata dair yazılar, röportajlar, sergiler ve yayınlar oluşturmaktadır.

M. OĞUZ YALIM

1993 Bilkent Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarım bölümünden mezun oldu. 1996 yılından beri Ece Yalım ile birlikte ARTFUL İç Mimarlık ve Ürün Tasarımı firmasını yönetmektedir. Yalım ayrıca TED Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümünde yarı zamanlı öğretmenlik yapmaktadır. 2017 yılının başından itibaren, mesleki ve öğretmenlik hayatı ile paralel olarak devam ettiği resim çalışmalarına yoğunlaşmış olup; multidisipliner bir kimlik ile çalışmalarına devam etmektedir.

LALE ÖZGENEL

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nden Lisans, Yüksek Lisans (Mimarlık Tarihi) ve Doktora (Mimarlık) derecelerini aldı, Oxford Üniversitesi, Atina Amerikan Akademisi ve Roma Amerikan Akademisi'nde doktora sonrası araştırma ve proje çalışmaları yaptı. Uluslararası arkeoloji projelerinde sorumlu mimar ve ekip lideri olarak çalıştı. Antik döneme yoğunlaşan konut ve gündelik yaşam tarihi odaklı yayınlarının yanı sıra, Türkiye'de tenis sporu ve kulüplerinin tarihi, ve kırsal mimarlık üzerine araştırmaları ve yayınları vardır. ODTÜ Mimarlık Bölümü'nde mimarlık tarihi dersleri vermekte, 4. sınıf

mimari tasarım stüdyosu yürütücülüğü yapmaktadır. ODTÜ Rektör Danışmanı (2008-2016), ODTÜ Müzik ve Güzel Sanatlar Bölümü Başkan (2011-2016), ODTÜ Mimarlık Tarihi Lisansüstü Programı Başkanı (2012-2015), ODTÜ Mimarlık Bölümü Doktora Komitesi Başkanı (2007-2014), TED Üniversitesi Mütevelli Heyeti Üyesi (2015-2018), Mimarlar Derneği 1927 Yönetim Kurulu Başkanı (2016-2021) ve Ankara Kent Konseyi Başkan Yardımcısı (2019-bugün) olarak akademik ve idari sorumluluklar üstlenmiş, mimarlık eğitimine, mesleğine, kültürüne, ve sanata katkı veren yayımlar, etkinlikler, projeler geliştirmiş ve gerçekleştirmiştir. Akademik çalışmalarının yanı sıra mimari proje yarışmalarına katılmakta, Orta Doğu Teknik Üniversitesi bünyesinde mimari uygulama çalışmaları yapmakta, mimarlık tarihi ve mimari tasarım ekseninde araştırmalar, çalışmalar, yayımlar ve danışmanlıklar yapmaktadır.

PINAR SÖNMEZ

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Prof. Dr. Gürsel Öngören'in ve Prof. Dr. Mehmet Köksal'in yanında stajyer avukatlığını tamamladı. İş Bankası Genel Müdürlüğü'nde Müşavir Avukat olarak sekiz sene görev yaptı ve ardından Prof. Dr. Gürsel Öngören ile birlikte "Fikri Mülkiyet ve Sanat Hukuku" alanında partner serbest avukat ve hukuk danışmanı olarak çalışmalarına başladı. Pınar Sönmez, şu anda iş ve sanat dünyasından özel müzelere, avukatları sıfatıyla ulusal ve uluslararası platformlarda katkıda bulunuyor, hukuk danışmanlığı yapıyor. Sönmez, İstanbul Art News'deki ve Politikayol'daki köşe yazarlığı ile de sesini duyurdu. Çağdaş siyaset bilimi, dijital teknolojiler, yaratıcılık endüstrisi, hukuk, sanat, edebiyat, marka, kent, davalar ve yasalar üzerine hakemli ve güncel dergilerde yayımlanan pek çok makale kaleme aldı. Sönmez ulusal ve uluslararası sempozyumlarda, hukuk konferanslarında, sanat kurumları gibi pek çok platformda konuşmacı olarak yer almaktadır. Aynı zamanda Sönmez edebiyatçıdır; öyküleri Kitaplık'ta, Notos'ta, Sözcükler'de yayımlanmıştır, *Uyku Kaçsa Rüya Kalsa* adlı öykü kitabı bulunmaktadır. Sönmez'in *Aşk, Yaratıcılık ve Yasa* adlı kitabı ülkemizde Sanat Hukuku alanındaki güncel ilk kitap olma özelliğini taşımaktadır. Pınar Sönmez, hâlen Yeditepe Üniversitesi Sanat ve Kültür Yönetimi bölümünde ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde Fikri Mülkiyet ve Sanat Hukuku dersleri vermektedir. Güncel hukukla ilgili incelemeleri Yetkin Report'ta yayımlanmaktadır.

KEREM PİKER

1978 yılında Ankara'da doğdu. 2001 yılında İTÜ Mimarlık Fakültesi'nden lisans, 2004 yılında ise Hollanda TUDELFT Mimarlık Fakültesi'nden yüksek lisans derecesiyle mezun oldu. 2004-2010 yılları

arasında EAA ile çalıştı. 2010 yılında Chicago Atheneum tarafından Avrupa'daki 40 yaş altındaki en iyi 40 mimardan biri olarak gösterildi. 2011 Yılında KPM-Kerem Piker Mimarlık ofisini kuran Kerem Piker, bu süreçte pek çok ödüllü projenin de tasarımını üstlendi. 1998 yılından bu yana İTÜ, YTÜ, İSU mimari proje stüdyolarında ve ulusal mimari proje yarışmalarında jüri üyesi ve konuk öğretim görevlisi olarak yer alan Kerem Piker, Venedik Bienali 16. Uluslararası Mimarlık Sergisi Türkiye Pavyonu'nun kuratörüdür.

NİLUFER KOZİKOĞLU

Mimar Sinan Üniversitesi'nin ardından Londra'da Architectural Association Tasarım Araştırma Laboratuvarından kentsel ve mimari tasarım yüksek lisans mezunudur. 2005 yılından bu yana farklı üniversitelerde konuk öğretim görevlisi olarak yer almıştır. Ulusal ve uluslararası yarışmalarda ödülleri bulunur. Uluslararası koleksiyon tasarım platformu Adorno İstanbul seçkinde yer alan Kozikoğlu Urban Atölye - Fibrobeton işbirliği ile yürüttüğü patentli Alveosis Kabuk Sistemini MIT Boston ve Zürih ETH Digital Concrete konferansında sundu. Architecture Foundation İstanbul-Londra değişim programında İstanbul'u temsilen seçildi. 99 depremi sonrası Alman Kızılhaç için hastane, Bakırköy RSH Hastanesi için masterplan, İÜ hastaneleri planlama stratejisi, Kayseri'de psikiyatri hastanesi gibi ölçeklerde projeler yaptı. 2017 Uluslararası Bandırma Tasarım Parkı Yarışmasında ikincilik aldı. TÜBİTAK tarafından desteklenen ve İTÜ mimarlık Fakültesi ile birlikte sanayi/akademi işbirliği altında yürütülen bir mimari ve kentsel tasarım uygulaması olan Spacechase uygulamasının ortak yürütücüsü ve araştırmacısıdır. Halen Alveosis üzerinden dijital sanat izleme interaktif arayüzü üzerine çalışmalarını sürdürmekte, ve Bilgi Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak ders vermektedir.

EKİN PINAR

Ortaođu Teknik Üniversitesi'nde görevine devam eden Ekin Pinar, aynı üniversitenin Mimarlık bölümü ve Mimarlık Tarihi programlarında lisans ve lisansüstü eğitimini tamamladıktan sonra, ikinci master ve doktorasını ABD'de Pennsylvania Üniversitesinin Sanat Tarihi bölümünde modern ve çağdaş sanat ve sinema tarihi üzerine tamamladı. Pennsylvania Üniversitesi Sanat Tarihi bölümünde, aynı üniversitenin Sinema Araştırmaları programında, Franklin and Marshall Üniversitesi Tiyatro, Dans, ve Film bölümünde ve Ortaođu Teknik Üniversitesi Mimarlık bölümünde temel tasarım; mimarlık tarihi; çağdaş sanat, sinema ve mekân ilişkisi; animasyon, ve sinema tarih ve teorisi üzerine çeşitli dersler verdi. Aynı zamanda Philadelphia Sanat Müzesi, Philadelphia Çağdaş Sanat Enstitüsü, Penn Beşeri Bilimler Forumu ve Canyon Cinema Arşivleri'nde çeşitli görevler aldı. Philadelphia Sanat Müzesi'nde Léger:

Modern Art in the Metropolis (2013) ve Canyon Cinema Arşivleri'nde Insurgent Articulations (2022) başlıklı film serilerinin küratörlüğünü yaptı. Çalışmaları Camera Obscura, animation: an interdisciplinary journal, Film Criticism, Quarterly Review of Film and Video ve Open Screens gibi dergilerde yayımlandı. İlgilendiği araştırma konuları içinde modern ve çağdaş sanat ve mimarlık tarihi; sanat, sinema ve mekân ilişkileri; sinema araştırmaları; hareketli görsellerin sergilenme biçimleri ve alanları; animasyon tarih ve teorisi; deneysel film, belgesel ve politik sinema; ve görsel kültür, mekân, kimlik, ve cinsiyet ilişkileri yer almaktadır.

İÇİNDEKİLER

FOL “..... VE MİMARLIK” SERİSİ	15
CELAL ABDİ GÜZER	
SANAT VE MİMARLIK	18
BİR ARKA PLAN ÖYKÜSÜ	
CELAL ABDİ GÜZER	
I	
KURULMUŞ GERÇEKLIK ÇAĞINDA MİMARLIK VE SANAT’IN	26
SINIRLARI	
CELAL ABDİ GÜZER	
2	
MİMARLIK: SANAT	60
JALE ERZEN	
3	
MİMARLIK SANATTIR	77
AYŞEN SAVAŞ	
4	
ÖZEL SANAT KOLESİYONLARININ SANAT MÜZELERİNE	94
DÖNÜŞÜMÜ ÜZERİNE	
KIYMET GİRAY	
5	
CECILIE VE AKDENİZ: GEZGİN HEYKELLER, MODERN	127
MEKÂNLAR BİR DİYALOG OLARAK SANAT VE MİMARLIK	
LALE ÖZGENEL	

6		
URUÇ	166	
NİLÜFER KOZİKOĞLU		
7		
MİMARLIK VE SANATIN SERMAYE VE ERKLE OLAN	177	
İMTİHANI		
MURAT GERMEN		
8		
TASARIM VE SANAT İLİŞKİSİ ÜZERİNE	189	
M. OĞUZ YALIM		
9		
MİMARLIKLA SANAT ARASINDA	228	
NEVZAT SAYIN		
10		
KÜRATÖR OLARAK MİMAR VE ATMOSFER OLUŞTURMA	239	
OLASILIKLARI		
HEVAL ZELİHA YÜKSEL		
11		
DENİZYILDIZI	255	
KEREM PİKER		
12		
YAKIN PLAN: ÇAĞDAŞ SANAT MÜZELERİ	265	
EKİN PINAR		
13		
MİMARLIK VE SANATIN KESİŞME ODAĞI OLARAK HUKUK	277	
PINAR SÖNMEZ		
DİZİN	291	

FOL “..... VE MİMARLIK” SERİSİ

Kent, mimarlık, tasarım ve sanat insanla ve yaşamla çok girdili, çok boyutlu ve kaçınılmaz bir ilişki içindedir. Kentlerde, yapılarda yaşar, okur, çalışır, üretir ve tüketiriz. Binalar sadece barınma aracı değil, aynı zamanda biriktirme, yatırım, güvence aracıdır. Kullandığımız nesnelere işlevsel özelliklerinin yanında görsel nitelikleriyle anlam oluşturur. Sanat bir yandan bağımsız bir üretim alanı iken öte yandan birçok ürünün bütünleşik parçasıdır. Fiziksel çevremiz ve onu oluşturan nesnelere kimliklerimizi, tarihimizi, geleneğimizi, önceliklerimizi, sorunlarımızı, refah durumumuzu temsil ederler. İçimizdeki coşku, sevinç, takdir, hüznün, üzüntü, şaşkınlık, korku gibi duyguların arka planı olurlar. İçinde yaşadığımız fiziksel ortam sadece planlama ve mimarlığın değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel ortamın, ekonomik ve teknolojik olanakların, hukuki ve teknolojik sınırların bir sonucudur. Bu nedenle kentler, yapılar ve tasarım ürünleri sanattan coğrafyaya, tarihten felsefeye pek çok alanın doğrudan ilgilendiği, örnekleme ortamı olarak kullandığı bir kesişme noktası oluşturur. Tersten gidildiğinde de fiziki çevre tarihi geçmişimizi, geleneğimizi, refah durumumuzu, önceliklerimizi, üretim ve tüketim ilişkilerimizi temsil eder. Bu nedenle mimarlık farklı alanlarla farklı ilişkiler içindedir, onları besler, onlardan beslenir. İçinde olduğumuz çevreyi sadece fiziksel özellikleri ile değil, onun oluşum ve dönüşümüne etki eden farklı girdilerle birlikte anlar, yaşar, değerlendiririz. Farklı alanlar eleştirel birikimlerini oluştururken diğerlerini sadece örnekleme alanı olarak kullanmaz, zaman zaman onların terminoloji ve yöntemlerini ödünç alırlar. Mimarlık

alanında yapılan akademik çalışmalar sosyolojiden edebiyata, sanattan tarihe, ekonomiden mühendisliğe çok sayıda alt alan üzerinde var olur, disiplinlerarası ilişkileri ve çeşitliliği temsil eder. Bu alt alanların ya da alt alanlarla eşleşen kavramsal çerçevelerin her biri mimarlığı anlamaya yönelik olarak farklı öncelikler ve bakış noktaları, uzmanlık alanları tanımlar. Bu geniş çerçeve içinde bakıldığında kent ve mimarlık hepimizin bir ya da birden fazla yerden ilişkilendiği büyük bir şemsiye oluşturur. Konunun doğrudan uzmanı olmayanlar için ilgi çekici geniş bir zemin tanımlar. Bu zemin FOL Kitap'ın "..... ve MİMARLIK" serisinin de çıkış noktasını oluşturdu. Serinin ilk kitabı olan "Sinema ve Mimarlık" derlemesinin gördüğü ilgi bu seriyi sürdürmek için cesaret verdi. Bu seri içinde sanat, tarih, edebiyat gibi farklı disiplinlerin yanı sıra çocuk, medya, ütopya gibi konu başlıklarının da gerek mimarlık alanından bakılarak gerekse mimarlığa bakarak yeni derlemeler oluşturması bekleniyor.

Şüphesiz mimarlığı farklı alanlarla birlikte ele alan, mimarlıkla farklı konular arasında ilişki kurmaya çalışan ilk seri değil bu. 2000'lerin başında Mimarlar Derneği 1927'nin önce genel sekreterliği sonra da başkanlığını üstlendiğim dönemde birkaç sene süren bir söyleşi dizisi tasarlamıştık. Büyük ilgi gören bu söyleşilerin bazıları yayına da dönüştü. Mimarlık alanına komşu, dirsek teması olan alanlardan çok sayıda kişi bir araya gelerek beraberce düşünce üretme, tartışma fırsatı buldu. Aynı konulara, sorun ve değer önceliklerine farklı disiplin alanlarından farklı önceliklerle bakma şansı bulduk. Benzer biçimde mimarlığı farklı alanların, kavramların öncelikleri içinde anlamaya çalışan çok sayıda yayın var. FOL "... ve Mimarlık" serisi oluşmuş olan bilgi birikimini tekrar etmekten çok bu birikimi ve tartışmaları genişletmeyi, farklı bakış açıları ve örnekleme alanları sunmayı hedefliyor. Bu anlamda serinin yazarlarının çoğu akademik ortamda çalışmalarını izlediğimiz insanların yanında farklı alanlardan konuya katkı sunabilecek, alternatif bakış açıları getirebilecek

kişilerden oluşuyor. Yazarların çoğu akademik ortamdan gelmesine karşın bu seri içinde kullanılan dil ve örneklerin konu başlıkları ile ilgilenen geniş bir kesimi kapsamasına özen gösterildi. Seri içinde “Mimarlık” sözcüğü başlığa taşınsa da kent, tasarım, sanat gibi farklı ölçek ve komşu alanları içerecek genel bir şemsiye oluşturuyor. Seri ilerledikçe hem ilgili alanlarda akademik çalışmalar yapan hem de konu ile ilgilenenler için geniş bir başvuru kaynağı oluşturması, farklı disiplinler arasındaki bağ ve ilişkiyi güçlendirmesi bekleniyor. Bu geniş şemsiye altında farklı okuyucu kesimlerinin serinin bütün kitaplarında kendileri ile aidiyet ilişkisi kuracakları alt parçalar bulacaklarını umuyoruz.

CELAL ABDİ GÜZER

SANAT VE MİMARLIK

BİR ARKA PLAN ÖYKÜSÜ

Üniversiteye gelene kadar sanatla ilişkim eğitim ortamının klişe dersleri ve orta sınıf ama eğitimli bir ailenin sanat anlayışı ile kısıtlı olarak gelişti. İlkokuldan beri “sanat”, içi içe girmiş resim ve eliş dersleri ile temsil edilir, dersi veren öğretmen de genellikle “resim öğretmeni” olarak bilinirdi. Özellikle benim kuşağında üniversite giriş baskısı ne kadar seversek sevelim resim dersini tali bir uğraş olmanın ötesine geçiremez, sanat haftada birkaç saatin dışında hayatın bir parçası olamaz, sanat ve benzeri uğraşlara ayrılan zaman üniversite hazırlığından çalınmış zaman gibi görülürdü. Sanat birikimi birkaç müze, galeri gezisi, tesadüfen denk gelinen resim sergileri, televizyonda sonuna kadar seyredilmeyen sanat programları, filmlerde ya da kitap sayfalarında rastlanan sanat anlatıları ve sanatçı portreleriyle sınırlı idi. Evlerin duvarlarında asılı resimlerin çoğu çoğaltılmış kopyalar ya da eş dost tarafından yapılmış amatör orijinalerdi. Babaannemin evinde, hiç görmediğim dedemin ressam olan bir akrabası tarafından yaptığı söylenen yağlı boya bir tablosu asılı dururdu. Bir türlü bitip bitmediğine karar veremediğim, bu nedenle hep gizemini koruyan ama diğerlerinden farklı olduğunu hissettiğim orijinal bir resimdi bu. Heykel denince aklımıza genellikle müzelerdeki antik heykeller ya da meydanlardaki anıtlar gelirdi. Fotoğraf bir anı biriktirme aracı; klasik müzik, opera ve bale var olduğunu uzaktan bildiğimiz, ancak toplu ve zorunlu etkinlik olarak katıldığımız sanat ortamlarıydı. Evler daha çok el sanatı ürünler ya da geleneksel el işlemleri ile süslenir, süs derecesinin sanat olma özelliğini arttırdığına inanılırdı. Çini tabaklar, küçük

aşap, cam ya da seramik biblolar, dantel örgüler evdeki sanat eksikliğini gidermeye yeterdi. Süs eşyası, kitsch, el işi, dekor, sanat eseri gibi kavramlar arasındaki farklar, orijinal ve taklit arasındaki sınır en azından büyük bir kesim için belirsizdi. Resimde başarının temel ölçütlerinden biri gerçekçilik, aslına benzerlik derecesiydi. Kolay anlaşılmayan her şey ya modern ya da sanat dışı olarak sınıflanırdı. Ortaokulda, lisede resim dersine ilgisi olan, “güzel” resim yapan öğrencilere hemen “yetenekli” etiketi yapıştırılır, “bu çocuk mimar olabilir” denirdi. Bu toplumsal şartlanmanın tersi de geçerliydi. Çocuk mimarlık seçmek istiyor ama resim konusunda çok da iyi değil diyerek mimarlıktan vazgeçirilmeye çalışılırdı. Doğrudan ressam ya da sanatçı olmak pek de “asıl” meslekler arasında sayılmadığından ona en yakın alan olarak mimarlık görülür, sanatla ilgilenmek isteyenler için güvenli bir alternatif kabul edilirdi. Mimarın toplumsal algıdaki yeri de bir yanı ile sanatçı olduğu, en azından “sanattan anladığı” doğrultusunda idi.

Lise yıllarında komşu apartmanın alt katında arkadaşlarımla babası Oral Vural’ın mimarlık bürosu, yan dairede de evi vardı. Duvarındaki resimler, mobilyalar, süs eşyaları bizim evlerdekilere benzemezdi. Sonradan aralarında Cengiz Bektaş gibi mimarların da olduğunu fark ettiğim çok sayıda mimar ve sanatçı burada toplanır, mimarlık ve sanat sohbetleri ederlerdi. Sanırım mimarlık tercihimde bu ortamın önemli bir etkisi oldu. Benzer biçimde onların yan komşusu benim de sınıf arkadaşımın babası Korkut (Boratav) Hocaların evi de farklıydı. Duvarlar hatta masalar boydan boya kitaplarla doluydu. Aralarında kalan boşluklarda dünyanın çeşitli yerlerinden toplanmış sanat objeleri, resimler vardı. Korkut Hocaların öbür yanında ise sonradan önemli bir ressam olduğunu öğrendiğim Turan Erol otururdu. Ara sıra nasıl ciddiyetle ve sabırla çalıştığına şahit olur, resmin düzenli mesai verilecek bir iş olmasına şaşırır, o zaman değer biçemediğim resimlerin bir nedenle önemli ve ayrıcalıklı olduğunu hissedirdim. Karşı blokta en üst katta gene arkadaşımın babası ve önemli

bir caz sanatçısı Erol Pekcan'ın evi vardı. Erol Pekcan arada bizi toplar, arabası ile Çankaya Sineması'na götürür, filmden sonra alırdı. Bu evlerin hiçbiri o zamanın tanımı ile "lüks" sayılmazdı ama başka bir kültür ortamına, yaşamın başka önceliklerine, sanatı kapsayan bir dünyaya karşılık geliyordu.

Sonra üniversite yılları geldi. ODTÜ Mimarlık Fakültesi sadece bir eğitim ortamı değil aynı zamanda duvardaki seramik panolar, resimler, fotoğraflar, yerleşkeye dağılmış heykeller, camları süsleyen vitraylar ile farklı bir kültürü ve yaşam önceliklerini temsil eden bir ortam idi. Bu kitaba da katkı koyan Jale Erzen'i tanıdım. Önce hocam sonra dostum oldu. Sanat, sanatçılar, sanat tarihi konusunda kendisinden çok şey öğrendim ama daha önemlisi mimarlık, sanat ve eleştirel kültür arasındaki çok yönlü bağı farkına vardım. Süha Özkan'ın, Mehmet Asatekin'in, Feyyaz Erpi'nin çektiği fotoğrafları, Ömür Bakırer'in cam objelerini, Jale Erzen'in resimlerini gördüm. Stüdyolarda sadece tasarım yapılmazdı. Ahmet Kanneçi'nin karakalem çizimleri, Manolya Tokalı'nın desenleri çizim masalarında yer alırdı. ODTÜ'den benden önce mezun olan Ali Artun ve Haldun Dostoğlu bir Gaziosmanpaşa villasında Galeri Nev'i, gene mimarlık mezunu olan Faruk Sade de Şili meydanında bir apartmanın altında Siyah Beyaz Sanat Galerisi'ni açtılar. Her ikisi de kısa sürede mimarlar ve sanatçıların buluşma noktası hâline geldi. Benzer biçimde, mimar Ertan Mestçi ve Bilge Mestçi'nin Artizan sanat galerisi ve barındırdığı küçük kahve mekânı mimarlık ve sanat sohbetlerinin vazgeçilmez mekânlarındandı. Bu mekânlarda çok sayıda sanatçı ile tanışma sohbet etme imkânı buldum, uzun soluklu dostluklar oluştu. İlk resmimi asistan maaşımdan arttırarak, taksitle Geleri Nev'den satın aldım. Sonrasında mimarlık ile edebiyat, sanat, sinema gibi alanların ilişkisini çalışan tez öğrencilerim oldu. Erzen'in yöneticiliğinde çıkan *Sanart* dergisinde ve başka dergilerde sanatla ilgili yazılar yazdım. Bazı sergilerin ve Uluslararası Antalya Mimarlık Bienali'nin küratörlüğünü üstlendim. Bu

kitabta yazarların birçoğu kadar olmasa da sanatla ilişkim süreklilik gösterdi.

Sanat ile mimarlığın yolu farklı şekillerde kesişiyor. Bazen birbirlerinin birikim ve üretim yöntemlerinden yararlanıyor, bazen birbirleri için temsil ortamı oluşturuyor, birbirlerini çok boyutlu olarak besliyorlar. Bu zengin kesişme alanı bu kitabın kurgusunun zeminini oluşturdu. Yazar grubu bu kesişme noktasının farklı yerlerinde duran, sanatla ve mimarlıkla farklı biçimlerde ilişkilenen kişilerden oluşuyor. Her biri sanata, mimarlığa ve birbirleri ile kesişme biçimine kendi durdukları yerden bakıyorlar. Akademisyenlerin yanı sıra uygulamanın içinden gelen, üretim yapan kişiler olduğu gibi her iki alanda var olan kişiler de var. Bu çeşitlilik kitabın içeriği gibi diline de yansıyor. Bu yapı içinde kitabın daha geniş bir okuyucu kesimi ile ilişki kurabileceğini varsayıyorum.

Kitap Üzerine

Jale Erzen yıllarca mimarlarla dirsek teması içinde yaşamış bir sanat tarihi hocası, Mimar Sinan uzmanı olmanın yanında fotoğrafçı, tasarımcı ve hepsinden önemlisi bir gerçek bir sanatçı. Kitapta bu çoklu deneyim ve birikim alanının çıktılarını kullanarak sanat ve mimarlık ilişkisini irdeliyor. Farklı dönemlerdeki mimarlık örneklerinden hareketle mimarlık ve sanat arasındaki sınırın inceliğini vurguluyor.

Ayşen Savaş müze, sergi, sergileme mekânları gibi başlıklar söz konusu olduğunda ilk akla gelen isimlerden. ODTÜ Müzesi, Erimtan Müzesi, Türkiye Expo Pavyonu gibi yapıların mimarlarından. Çok sayıda serginin küratörü, bir anlamda bu kitabın doğal parçası. Savaş, çizimden yapıya, yapıdan çizime giden yolda sanat ile mimarlık arasındaki ilişkiyi, mimariyi sanat olarak tanımlamaya yönelik tarihsel girişimleri tartışıyor ve “mimarlık sanattır” diyor.

Sanat tarihçisi Kıymet Giray çok sayıda serginin küratörlü-

ğünü üstlenmiş, modern Türk sanatının korunması, tanıtılması ve bu birikime yönelik eleştirel bir kültürün oluşmasına doğrudan katkılar sağlamış bir kişi. Farklı yapılarda düzenlediği sergiler ve mimarlığa olan özel ilgisi onu da bu kitabın doğal parçası hâline getiriyor. Giray, “Özel Sanat Koleksiyonlarının Sanat Müzelerine Dönüşümü Üzerine” başlıklı yazısında özel koleksiyonlara ev sahipliği yapmak üzere dönüştürülen yapılar ile çağdaş sergi mekânları üzerinden mimarlık ve sanat ilişkisini irdeliyor.

Lale Özgenel de çok şapkalı, bu nedenle bu serinin başka kitaplarına da katkı koyan yazarlardan. Asıl alanı olan mimarlık tarihinin yanında arkeoloji, sanat ve tasarım alanlarına olan ilgisi Özgenel’i bu kitabın keşişme noktasına taşıyor. Mimarlığın Barselona Pavyonu’nda yer alan *Cecilie* ve Yapı Kredi Kültür ve Sanat Merkezi’nde yer alan *Akdeniz* heykellerine yer açma, onlarla süreklilik kurma biçimlerinin değerlendirildiği yazıda mimarlık ve sanat ortamı birbirlerine geçirgenliklerine yönelik olarak irdeleniyor.

Nilüfer Kozikoğlu, sanat ile mimarlık arasındaki sınırı kaldıran, bu anlamda hem mimarlık hem de sanat ortamına yönelik araştırma ve birikimi ile öne çıkan bir yazar. Kozikoğlu, mimarlık ve sanat şemsiyesi altında yer alan pek çok alanda ürün veriyor. Yazısında “mimarın sanatçılığının kendisini var etmenin ayrılmaz bir bütünü olduğunun kanıtı nerededir?” sorusunun yanıtını ararken bizi farklı sahne ve çağrışımlara götürüyor. Onun son sözde söylediği gibi: “Tasarlama, teknik, soyutlama ve örgütlenme içeren her davranış sanat ve mimarlık bilgisine katkıdır.”

Murat Germen mimarlık ve sanat özellikle de mimarlık ve fotoğraf dendiğinde ilk akla gelen isimlerden. Kenti ve yapıları farklı bir gözle göstermekle kalmayıp eleştirel bir düşünce ortamına dönüştüren Germen, bu yazısında da mimarlık ve sanatın keşişme noktası olarak erk ve sermayeyi ele alıyor.

Kitaba en ilginç katkılardan biri aslında önce iç mimar ve ürün tasarımcısı olarak görmeye alıştığımız sonradan grafik,

resim, heykel çalışmalarıyla öne çıkan Oğuz Yalım'dan geliyor. Yalım, Sanayi Devrimi öncesinden yapay zekâya varan dönüşümler içinde sanat ve tasarım ilişkisini yeniden anlamaya ve anlamlandırmaya çalışıyor.

Nevzat Sayın, mimarlık ortamı ile sanat ortamı arasındaki buluşma noktalarından birini temsil ediyor. Bir yandan hemen her projesinde sanatla ilişkilenecek düşünsel bir arka planın peşinden giderken öte yandan çizim, resim ve heykelleri ile sanat ortamına doğrudan katkı sağlıyor. Sayın, mimarlıkla sanatı aynı eksende tutarak, birbirleri üzerindeki etkilerini görmemizi sağlıyor, sanat ve mimarlığın birbirine dönüşebilme sınırlarını irdeliyor.

Heval Zeliha Yüksel, akademisyen ve mimar kimliğinin yanında sergi mekânları düzenlemeye yönelik olarak uzmanlaşan birikimini hem bazı örnekler hem de kendi deneyimleri üzerinden aktarıyor. Sanat ve mimari mekân arasındaki ilişkiyi “Duyuların İnşası: Atmosfer” sözcükleri ile tanımlayan Yüksel, mimarın küratör rolünün sınırlarını sorguluyor.

Kerem Piker sanatın içinde olan bir başka mimar. 2018'de gerçekleşen Venedik Bienali Mimarlık Sergisi'nin Türkiye Pavyonu'nda küratörlük sorumluluğunu üstlenen Piker, çok sayıda sanatsal etkinlikte düzenleyici ve katılımcı olarak yer aldı. Piker, yazısında sanat ve mimarlığın kesişme noktasına yönelik olarak hepimizi yeniden düşündürecek çok sayıda soru soruyor. Kendi deneyimlerinden yola çıkan bu sorular tasarım, mimarlık ve sanatı, bunların bir araya gelme biçimlerini farklı alt başlıklara taşıyor.

Ekin Pınar, araştırma ve çalışmalarını sanat tarihi, çağdaş sanat, radyo, sinema ve televizyon, müzecilik, sanat ve tasarım gibi konulara yönlendirmiş, bu nedenle bu derlemenin ana eksenini temsil eden yazarlardan biri. Pınar, yazısında sanat müzesini çağdaş görsel kültürlerin eleştirel araştırmaları için bir ortam, konu ve hareket noktası olarak öne çıkaran filmlere odaklanıyor. Sanat ve mimarlık arasındaki ilişkiler ağını ve bu iki alanın en önemli kesişim mekânlarından biri

olan sanat müzelerinin 21. yüzyıl sinemasında nasıl temsil bulunduğunu inceliyor.

Pınar Sönmez kitaba farklı bir alandan katkı sağlıyor. Özellikle sanat ve fikri mülkiyet hukuku konusunda uzman olan Sönmez, bütüncül bir hukuk anlayışıyla Sanat ve Mimarlığın kesişme odağını, fikri mülkiyet sınırlarını tanımlamaya çalışıyor.

Teşekkürler...

Sadece bu kitapta değil, tüm seri içinde yazarların birikimleri ve alana yönelik uzmanlıkları derleyenini işini kolaylaştıran, süreci hızlandıran bir altyapı oldu. Çağrımı geri çevirmeyerek bu kitaba emek veren, mimarlık ve sanat kültürünün yerleşmesi için katkı veren ve çoğu bu alanda benden daha yoğun bir varlık gösteren tüm yazarlara teşekkür ediyorum.

Şüphesiz gerek bu seri gerekse bu kitap, kısıtlı ve özel bir okuyucu kesimine hitap ediyor. Bu nedenle kitabı sahiplenerek bu birikimin oluşmasına katkı sağlayan, yazmayı ve okumayı sürdürülebilir kılan okuyuculara teşekkür etmek gerekiyor.

FOL Kitap'a bu tür özel konulara verdiği öncelik ve destek için teşekkürler.

Sonsöz

Sanat ve Mimarlık konusu belki de bir kitap olmanın ötesinde tek başına bir seri olabilecek, alt başlıklarla zenginleşebilecek, bu nedenle katkı ve eklere açık bir konu. Kitabın kurgusunu oluştururken süre ve sayfa sınırları nedeniyle dâhil edemediğim için aklımın, gönlümün kaldığı pek çok başlık, pek çok kişi oldu. Umarım onlarla yolumuz yeniden kesişir. Jale Erzen'in yazısında değindiği modern mimarlık tarihinin köşe

taşı mimarlardan Louis Kahn'ın Scarpa'nın mimarisi için yazdığı şiirin ilk dizeleri belki de her şeyin özeti:¹

Şiir şöyle başlıyor: (Jale Erzen'in çevirisi):

“*Carlo Scarpa'nın işlerinde*

Güzellik

İlk anlam

Sanat

İlk Sözcük

.....”

¹ Louis I Kahn, bkz. *Carlo Scarpa: The Complete Works*, ed. Dal Co and Maz-zariol, 1984, Rizzoli, s. 190.